

Skötselplan för Naturreservatet Hallagården i Varbergs kommun.

1. Syfte med säkerställande och skötsel

Syftet med reservatet är att bevara och stärka den biologiska mångfald som är knuten till ekskogen. Skyddet skall slå vakt om nyckelbiotopen med sina rödlistade arter och skapa långsiktig potential för naturvärdena att utvecklas i övriga delar av reservatet. De i Natura 2000 ingående naturtyperna som listas nedan skall hålla gynnsam bevarandestatus.

Syftet skall nås genom att:

- avveckla granbestånd enligt skötselplanen och låta föryngringen av lövträden ske naturligt,
- avverka de bokar som hittills etablerat sig
- kontinuerligt röja bort gran och bok,
- utöver röjning av granar och bokar lämna området för fri utveckling så att mängden död ekved och antalet gamla och grova ekar ökar,
- beakta ny kunskap om skötsel eller arters ekologi i den löpande skötseln,

2. Beskrivning

2.1 Administrativa data

Objektnamn	Hallagården
Skyddsform	Naturreservat
Län	Halland
Kommun	Varberg
Socken	Rolfstorp
Naturgeografisk region	Området ligger i gränzonen mellan Södra Hallands kustland (region 10) och Sydsvenska höglandets myrrika västsida (region11)
Fastighet	Skärte 3:1
Ägare	Lisbeth Halltorp, Skärte 21 Hallagården, 430 16 Rolfstorp
Lägesbeskrivning	3 km NO Rolfstorp
Mittkoordinater i Rikets nät	y=6342489, x=1299606
Areal	12,4 ha

Förvaltare	Länsstyrelsen Halland
Markslag och naturtyper	(hektar)
<u>Skogstyper enligt KNAS¹</u>	
Granskog	0,2
Lövblandad barrskog	0,1
Ädellövskog	11,6
Impediment	0,5
<u>Lövskogstyper enligt Naturvårdsverket²:</u>	
Ekskog av ristyp	
Prioriterade bevarandevärden	
<u>Naturtyper i EU:s Habitatdirektiv:</u>	
Näringsfattig ekskog (9190)	
<u>Arter:</u>	
(se bilaga 3)	
VU = Sårbar art	0
NT = Missgynnad art	Lunglav (<i>Lobaria pulmonaria</i>)
REG = Regionalt intressant art	Grynig filtlav (<i>Peltigera collina</i>), Havstulpanlav (<i>Thelotrema lepadinum</i>)
ÖVR = Arter av övrigt intresse	Mjölig knopplav (<i>Biatora gyrophorica</i>)

¹Kontinuerlig Naturtypskartering av Skyddade områden. ² Löfgren & Andersson, 2000

2.2 Historisk och nuvarande markanvändning

Enligt Malmström (1939) var området inte skogsbeväxt på 1600-talet, men 2,5 kilometer österut låg Skällinge bokskog, som utgjorde den västra kanten av ett stort lövskogsområde som sträckte sig miltals i både nord-sydlig och öst-västlig riktning. Bland annat inkluderade det Åkulla bokskogar, som ligger ungefär 5 kilometer söder om Hallagården. Med tanke på att området är en liten kulle med berg-i-dagen så är det mest troligt att det användes som betesmark.

I mitten av 1800-talet var området fortfarande inte skogsbeväxt enligt Malmström. De stora lövskogarna i öst hade fragmenterats betydligt. Även om området inte ansågs vara

skog så fanns det troligen en del träd, det gäller även för 1600-talet. Troligtvis användes området fortfarande som betesmark.

På 1920-talet visar häradskartan att kullen var täckt av lövskog. Det är möjligt att området fortfarande användes som betesmark, men med tanke på att det är markerat som skog så var det nog tätare mellan stammarna än tidigare. På den ekonomiska kartan från 1960-talet är området markerat som skog och det är inte troligt att det betades längre.

De epifyter som hittats på ekstammarna tyder på att ekarna är över 100 år, så det är troligt att det antingen fanns skog på kullen redan andra delen av 1800-talet eller att det åtminstone funnits ganska gott om träd. Kanske upphörde betet redan i slutet av 1800-talet.

2.3 Beskrivning av bevarandevärden

Biologiska och kulturhistoriska bevarandevärden

Nyckelbiotopen domineras av krattek och hedekskog. Flera av de gamla ekarna hyser intressanta lavar. Här växer mjölig knopplav (ÖVR), grynig filtlav (REG), havstulpanlav (REG) och lunglav (NT). Området har höga naturvärden trots att skogen är relativt enskiktad. Föryngringen av ek är god, så på sikt kan nog skogen bli mer flerskiktad, vilket skulle minska risken för att man inte skall ha några tillräckligt gamla ekar när den första generationen ek börjar dö. Det resterande reservatsområdet hyser också god potential för utveckling av höga naturvärden knutna till ek.

Över hela reservatet finns ung gran och bok. Båda dessa trädslag kan växa i skugga och kommer på sikt konkurrera ut eken. För att bevara de arter som är knutna till ek så är det tvunget att kontinuerligt röja gran och bok. Med bete skulle man nog kunna missgynna boken, men tvärt emot troligen gynna granen.

En kilometer söder om reservatet ligger reservatet Skärte som till största delen också består av näringsfattig ekskog (Natura2000-habitat 9190). Ytterligare 500 meter söder om Skärte ligger reservatet Gässlösa som också har delar med näringsfattig ekskog. Närheten mellan reservaten gör förhoppningsvis att arter kan sprida sig mellan reservaten och på så sätt stärka populationerna.

Väster om reservatet ligger en betesmark, detta gynnar insektsfaunan som finns eller kan invandra eftersom ett flertal arter behöver resurser som finns i äldre skog, t.ex. död ved, samtidigt som de både behöver resurser som finns i betesmarker, såsom pollenproducerande blommor. Det är alltså mycket positivt om betesmarken kan fortsätta att bli betad. Om det vore möjligt skulle naturvärdena vinna på om djuren även kunde gå in i skogen och beta, och kanske kan stängsel dras en bit in i skogen.

2006-12-18

Geovetenskapliga bevarandevärden

Reservatet utgörs av en urbergskulle omgiven av jordarten glacial lera i nordväst och isälvsavlagringar i allmänhet i syd och väst, åt norr och öst tar fler urbergskullar vid. Berggrunden i området består i huvudsak av röd gnejs.

Kulturhistoriska bevarandevärden

I västra kanten mot betesmarken ligger två stensättningar som hittades i fornminnesinventeringen. Den västra av dessa ligger inne i betesmarken och den andra ligger bara till hälften inne på reservatet, stenmuren går rakt över stensättningen.

2.4 Prioriterade bevarandevärden

Skyddet är i första hand till för att säkerställa nyckelbiotopen med rödlistade arter, men även för att skapa möjligheter för arter att sprida sig inom och till reservatet från närliggande områden, framför allt naturreservaten Skärte och Gässlösa. Detta skall ske genom att ekskogen får utvecklas utan inslag av gran och bok, och att skogen i fuktsvackan i norra kanten får behålla sin naturliga hydrologi. Om det vore möjligt skulle ett extensivt bete gynna naturvärdena.

2.5 Litteratur

Bengtsson, S. & Hernborg, K. 1999. Naturvårdsprogram för Hallands län. Varbergs kommun. Information från Länsstyrelsen i Hallands län. Remissutgåva.

Bengtsson, S. 1999. Tempererad lövskog i Halland i ett europeiskt perspektiv - ekologi, naturlig dynamik och mänskliga störningar. Information från Länsstyrelsen Halland. Meddelande 1999:1.

Fritz, Ö. 1996. Inventering av skogliga nyckelbiotoper inom naturskyddade områden i Hallands län 1995. Del 2. Norra länsdelen. Länsstyrelsen i Hallands län. Meddelande 1996:10.

Fritz, Ö. 2000. Förteckning över rödlistade och regionalt intressanta arter i Hallands län 2000. Information från Länsstyrelsen Halland. Meddelande 2000:12.

Löfgren, R. & Andersson, L. (red.). 2000. Sydsvenska lövskogar och andra lövbärande marker. Naturvårdsverkets rapport 5081.

Löfroth, M. (red.). 1997. Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000. Naturvårdsverkets förlag.

Malmström, C. 1939. Hallands skogar under de senaste 300 åren. Meddelande från Statens skogsförsöksanstalt 31: 171-300.

3. Indelning i skötselområden

4. Mål och föreskrifter för skötselområden

4.1 Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

De högst prioriterade kvalitetsmålen för området är utbredningen av ekskogen och en säkerställd föryngring av ek samt en naturlig hydrologi.

- Ek- och triviallövskogen skall utvecklas fritt utan inslag av gran och bok så att det blir kontinuerligt hög tillgång på gamla ekar samt högstubbar och lågor av ek. Granröjning skall påbörjas senast 2010.
- I det område som nu är granbevuxet avvecklas granbeståndet senast 2010 så att förutsättningar för lövskog skapas.
- Ek skall vara det helt dominerande trädslaget.

4.2 Skötselområde och föreskrifter för skötsel

Nedan anges målsättningen och principerna för skötseln av de olika områdena. Intäkter av utfallande gagnvirke, som avverkas med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller reservatsförvaltaren. Förnyelsen av skogen efter avverkningarna skall ske genom naturlig förnygring.

Skötselområdesnummer motsvarar numren på kartan ovan.

Skötselområde 1. – 12,1 hektar.

Beskrivning: Lövskog dominerad av ek. På toppen av kullen finns en del berg-i-dagen och där växer en del enbuskar.

Målsättning: Eknaturskog med mer än 70 procent ek.

Åtgärd: Befintlig och invandrande gran och bok skall tas bort. Detta kan ske genom avverkning eller ringbarkning, och upprätthålls genom återkommande röjning vart 10:e år. Förnygringen av ek bör bevakas, trots att det i dagsläget ser bra ut. Om någon av djurhållarna som har djur på angränsande marker kan tänka sig att låta sina djur beta även inne på reservatet så skulle det vara positivt för naturvärdena. Dels skulle uppslaget av bokplantor troligen missgynnas, dels skulle skogsmiljön bli lite öppnare. Djurtramp och bete ger även en småskalig störning, vilket ger en ökad variation av miljöer.

Skötselområde 2. - 0,3 hektar.

Beskrivning: Granplantage.

Målsättning: Eknaturskog med mer än 70 procent ek.

Åtgärd: Granavdelningen skall avvecklas senast 2008. Skogen förnygras genom naturlig förnygring från befintliga lövträd. Något decennium efter avverkningen kommer man troligen behöva röja fram ek så att den fullt uppväxta skogen får tillräcklig andel ek. Området röjs efter avverkningen liksom skötselområde 1 kontinuerligt fritt från gran och bok vart 10:e år.

2006-12-18

5. Friluftsliv och turism

På kullens topp går berget i dagen, vilket ger en utkiksplats med en fin utsikt, men friluftsliv ses inte som en prioritet då området är ganska litet och inte särskilt lättillgängligt.

En informationstavla bör placeras vid reservatsgränsen.

En parkeringsplats skall, enligt överenskommelse med markägaren, iordningställas vid vägkorsningen 150 meter sydväst om reservatet.

6. Tillsyn, dokumentation och uppföljning

Uppföljning av skötselmålen skall göras vart tionde år.

En gemensam uppföljningsplan skall tas fram för länets skogsreservat, vilken kommer att beskriva metodik, val av organismer m.m. som skall följas upp.

Naturvårdsförvaltaren ansvarar för att regelbunden tillsyn av reservatet sker.

7. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Vem	Prioritet	Finansiering
Skogliga skötselåtgärder	Enligt skötselplanen	Enligt skötselplanen	Länsstyrelsen	Enligt skötselplanen	Vårdanslag och självfinansiering
Uppföljning av skötsel- och kvalitetsmålen	Vart tionde år	Hela reservatet	Länsstyrelsen	2	Vårdanslag
Produktion av informationstavla	Snarast	Enligt skötselplanen	Länsstyrelsen	1	Vårdanslag
Iordningställande av parkeringsplats	Snarast	Enligt skötselplanen	Länsstyrelsen	1	Vårdanslag
Utmärkning av reservatets gränser	Snarast		Lantmäteriet och länsstyrelsen	1	Naturvårdsverket